

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Креативний менеджмент в підприємстві

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії

зі спеціальності **076 «Підприємство, торгівля та біржова діяльність»**

(шифр і назва спеціальності)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, кафедра економіки підприємства та менеджменту
(повне найменування вищого навчального закладу, кафедри)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: д.е.н., доц.. Фесенко І.А.

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою
“25” квітня 2016 року, протокол №9

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Креативний менеджмент в підприємстві» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії зі спеціальності 076 «Підприємство, торгівля та біржова діяльність».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методичні та прикладні аспекти стимулювання та задіявання творчих здібностей окремих працівників та колективів в процесі розробки та прийняття організаційно-управлінських рішень.

Міждисциплінарні зв'язки: базується на вихідних теоретичних та практичних положеннях дисциплін гуманітарного та соціально-економічного спрямування: «Психологія», «Менеджмент», «Обґрунтування управлінських рішень», «Управління персоналом», «Економіка праці і соціально-трудова відносини», «Підприємство»

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретико-методологічні основи креативного менеджменту.
2. Прикладні аспекти реалізації креативного менеджменту в управлінській діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Креативний менеджмент в підприємстві» є формування у студентів компетентностей щодо управління особистісною, груповою та організаційною креативністю, яка забезпечують оригінальне рішення складних проблем, генерацію нестандартних ідей щодо забезпечення стійкого положення на ринку.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Креативний менеджмент в підприємстві» є

- формування знань щодо сутності та структури креативного процесу на індивідуальному, груповому та організаційному рівнях, управління творчим потенціалом особистості та колективу;

- оволодіння методами та інструментами управління творчим процесом при прийнятті управлінських рішень та стимулювання індивідуальної креативності персоналу;

- набуття навичок взаємодії в ситуаціях, які потребують креативного мислення, стимуляції та координування креативних процесів різних людей в колективі, при ідентифікації проблем, постановці завдань та розробці альтернативних варіантів їх рішень.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі освітньо-наукового ступеня «доктор філософії» набувають таких компетентностей:

- здатність використовувати теоретико-методологічний інструментарій креативного менеджменту при стимулюванні особистісної та групової творчої активності працівників в процесі розробки та прийняття управлінських рішень;

- здатність організовувати креативну діяльність, формувати креативне мислення окремих працівників та колективу при прийнятті оперативних та стратегічних рішень в процесі вирішення практичних професійних завдань.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин, 5 кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи креативного менеджменту

Тема 1. Мислення як основа економічної діяльності

Людський фактор в дослідницькій та управлінській діяльності. Типологія мислення в дослідницькій та управлінській діяльності. Еволюція технологій мислення. Оперативне та стратегічне мислення. Методи стратегічного мислення. Основні техніки мислення. Схема ефективного мислення. Організація режиму мислення. Генеруюче мислення як основа формування альтернатив.

Тема 2. Креативність та креативний процес

Поняття креативності. Механізм креативності. Креативний підхід в управлінні. Логіка креативності. Структура креативного процесу. Особистісна та спільна креативність. Сутність креативного менеджменту. Основні риси і критерії менеджера креативного типу. Проблеми управління, що передбачають використання креативного підходу. Інноваційний, креативний та евристичний менеджмент: взаємодія та різниця. Історія вивчення креативності. Стратегії геніїв.

Тема 3. Творче уявлення та техніка творчості

Творчий процес та його форми. Уявлення як важлива складова творчого процесу. Існуючі техніки творчості. Методи розвитку творчої уяви та фантазії та інтенсифікації творчого процесу. Прийоми активізації творчого, креативного індивідуального та групового мислення: методи психологічної активізації мислення, методи інтуїтивного пошуку рішень. Технології роботи з підсвідомістю.

Тема 4. Управління креативністю та творчою роботою в організації

Креативне мислення як об'єкт управління. Задачі управління креативністю. Проблеми в управлінні креативністю. Індивідуальний і колективний творчий процес. Управління групою креативністю. Створення творчих колективів, націлених на вирішення нових завдань. Планування і організація в креативному менеджменті. Створення умов для креативної роботи. Система мотивації в креативних організаціях. Формування потенціалу менеджера креативного типу.

Тема 5. Діагностика креативності

Діагностика креативних здатностей. Тест Е. Торренса. Креативні тести Вільямса. «Діагностика особистісної креативності» Е.Е. Туник. Виявлення креативності за Джонсоном. Визначення рівня креативності дорослої особистості Н.Ф. Вишнякової. Методика діагностики речорозумової креативності. Проективна методика діагностики дивергентного мислення Н.А. Батуріна і Е.Л. Солдатової. «Метод креативного поля» Діани Богоявленської.

Концепція структури інтелекту Гілфорда і «Таксономія» Блума. «Модель структури інтелекту» Дж. Гілфорда.

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти реалізації креативного менеджменту в управлінській діяльності

Тема 6. Методи організації креативної діяльності

Моделі і концепції креативності. Техніки креативності. Використання креативно-евристичних методик в науковій творчості. Методи підтримки процесу пошуку нових ідей: методи активізації перебору варіантів, метод фокальних об'єктів, морфологічний аналіз, метод контрольних питань, синектика. «Кероване уявлення: принципи і процедури творчого мислення» А. Осборна: послідовність дій при рішенні творчих завдань. Вимоги до учасників генерації та аналізу ідей. Метод мозкового штурму. Метод зворотної мозкової атаки. Метод номінальної групи.

Тема 7. Творчі підходи та прийоми в практичній діяльності

Протиріччя в менеджменті та шляхи їх вирішення. Практичні аспекти управління, що вимагають використання креативності. Аналіз і прогноз розвитку проблемної ситуації. Оцінка варіантів рішень, вибір оптимального (раціонального рішення). Універсальні прийоми вирішення протиріч. Прийоми творчого вирішення проблем. Організація виконання і реалізації рішення. Прийняття рішень в умовах креативного менеджменту. Організація соціо-проекування нових ситуацій та прийняття стратегічних рішень.

Тема 8. Управління індивідуальною творчою роботою

Бар'єри та проблеми розкриття творчого потенціалу особистості в організаціях. Технології індивідуальної творчості. Концепції формування та розвитку системно-креативного мислення у робітників. Креативний менеджмент в системі самоменеджменту керівника. Формування потенціалу менеджменту креативного типу. Творчість та гармонійний розвиток менеджерів.

Тема 9. Практика і техніки організації групової роботи

Вимоги до складу та якості проектних груп. Технології створення творчих колективів і проектних груп. Техніка побудови команд на основі збалансованості ролей. Розвиток командних навичок інноваційної роботи у працівників. Системне управління креативністю. Формування «колективного розуму» команди управління. Методи інтеграції в креативному менеджменті. Діагностика інтегративності групи в креативному менеджменті. Порівняльний аналіз методик оцінки інтегративності.

3. Рекомендована література

1. Безгін К.С. Управління процесом створення цінності на підприємстві: людський фактор [Текст]: монографія / Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк: Ноулідж, 2011. – 322 с.
2. Гавкалова Н.Л. Управління ефективністю менеджменту персоналу [Текст]: монографія. – Х.: ХНЕУ, 2011. – 295 с.
3. Гриньова В.М. Кадрова реструктуризація на промислових підприємствах [Текст]: монографія. – Х.: ХНЕУ, 2011. – 139 с.
4. Гриньова В.М. Формування мотиваційної стратегії управління персоналом підприємства [Текст]: монографія. – Х.: ХНЕУ, 2012. – 298 с.
5. Грузіна І.А. Проблеми розвитку персоналу в системі стратегічного управління підприємством [Текст]: монографія. – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 250 с.
6. Дзвінчук Д.І., Діденко Н.Г., Любчук О.К., Малімон В.І. Психологія управління [Текст]: навч. посіб.; рекомендовано МОН / [за заг. ред. Д.І. Дзвінчука]; Нац. агенство України з питань держ. служби, Івано-Франківський нац. техн. ун-т нафти і газу. – К.: [СІК ГРУП УКРАЇНА], 2013. – 291 с.
7. Дороніна М.С. Ментальний чинник колективного трудового потенціалу [Текст]: монографія / Харк. нац. автомоб.-дор. ун-т. – Х.: [б. в.], 2013. – 241 с.
8. Дороніна М.С., Сасіна Л.О., Лугова В.М., Надьон Г.О. Механізм мотивації управлінського персоналу [Текст]: [монографія]: присвячується 80-річчю ХНЕУ / Харківський національний економічний університет. – Х.: [АДВА], 2010. – 238 с.
9. Захарова О.В. Управління інвестуванням у людський капітал: методологія, оцінка, планування [Текст]: монографія / Держ. вищ. навч. заклад Донецьк. нац. техн. ун-т. – Донецьк: ДВНЗ "ДонНТУ", 2010. – 377 с.
10. Калина А.В. Організаційно-економічний механізм стимулювання праці в умовах інноваційного розвитку [Текст]: [монографія] / ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана", Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк: [б. в.], 2013. – 417 с.
11. Крымов А. Управление персоналом на 100%: как стать эффективным HR-директором [Текст]. – СПб.: Питер, 2010. – 237 с.
12. Лепейко Т.І. Управління персоналом підприємства в умовах невизначеності (поведінковий підхід) [Текст]: монографія. – Х.: ХНЕУ, 2010. – 234 с.
13. Маркова Н.С. Розвиток персоналу [Текст]: навч. посіб. / Харківський національний економічний університет. – Х.: ХНЕУ, 2012. – 255 с.
14. Назарова Г.В. Керівництво акціонерним товариством: організаційний, регуляторний та мотиваційний аспекти [Текст]: монографія. – Х.: ХНЕУ, 2010. – 242 с.
15. Назарова Г.В. Розвиток та використання управлінського персоналу - стратегічний підхід [Текст]: монографія. – Х.: ХНЕУ, 2012. – 215 с.
16. Новікова М.М. Формування організаційного механізму забезпечення продуктивної зайнятості персоналу [Текст]: монографія. – Х.: ХНЕУ, 2012. – 247 с.
17. Семикіна М.В., Пасека С.Р., Коваль Л.А., Збаржевецька Л.Д. Інноваційна праця: діагностика проблем, важелі активізації [Текст]: монографія / Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси: [МАКЛАУТ], 2012. – 319 с.
18. Семенча І.Є. Інтелектуальний аналіз менеджменту систем [Текст]: монографія / Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара, Нац. металург. акад. України. – Дніпропетровськ: Біла К.О., 2011. – 131 с.

19. Салун М.М. Механізм соціально-економічної мотивації працівника [Текст]: монографія. – Х.: ХНЕУ, 2010. – 183 с.

20. Ястремська О.М. Мотивація креативності новаторів [Текст]: монографія. – Х.: ХНЕУ, 2013. – 210 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання залік

5. Засоби діагностики успішності навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до положення «Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою» ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, семінарських, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів;

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегроване оцінювання результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

підсумковий / семестровий контроль, що проводиться у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу. Підсумковий контроль проводиться за результатами поточного та модульного контролю. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного та модульного контролю за накопичувальною системою.